

5,7859

Göteborgs historiska museum
inbjuder under tiden 21 april—19 maj 1974
till besök på utställningen
WARSAWA FÖRR OCH NU
från Muzeum Historyczne

Utställningen ingår i det aktuella kulturutbytet mellan Polen
och Sverige, och den apostroferar Warszawas återuppbyggnad.

Välkommen till Rikssalen i Kronhuset
söndagen den 21 april kl. 13.00, då ambassadrådet
Adam Dembinski och kommunfullmäktiges ordförande
kapten Hans Hansson öppnar utställningen,
varefter chefen för Muzeum Historyczne
professor Janusz Durko håller ett kort anförande.

För Göteborgs historiska museum
Allan T. Nilson

1
Warszawa, slutet av
1500-talet.
Kopparstick, 30 × 47,5.
Abraham Hogenberg
efter Jacob Hofnagel,
1618.

036/74

73537

Vi vill med vår utställning presentera Warszawas historiska utveckling och de förändringar som ägt rum i staden under de senaste fyra århundradena.

I planscher och bilder önskar vi visa stadens historiska ansikte, dess arkitektoniska traditioner och även den nya utvecklingen, betingad av att staden nu är en modern storstad.

Föremålen kommer från Historiska museet i Warszawa.

Utställningen är ordnad i kronologisk följd med planscher och bilder, som visar allmänna vyer, gator, platser och olika byggnader i staden.

Den gotiska bebyggelsen sammanträngdes på en strandhöjd vid floden; vidare ett flertal byggnader i renässansstil med talrika palats, borgarhus och kyrkor, vilka uppförts i början av 1600-talet längs Krakowskie Przedmiescie-gatan.

Bland bilderna märks en vy över Warszawa från slutet av 1500-talet, vilken har hämtats ur Georg Brauns och Abraham Hogenbergs atlas över europeiska städer från 1618. En annan vy visar Warszawa från 1656 — en teckning ur ett verk av Samuel Puffendorf, tillägnad Karl X Gustaf. Ett kopparstick av den kände konstnären Bernardo Bellotto Canaletto visar den polska huvudstaden såsom den såg ut i slutet av 1700-talet. Konstnären målade mestadels arkitektur från olika städer. Först verkade han i Dresden, senare vid det kungliga hovet i Warszawa. Förra århundradets Warszawa får vi se på ett färgat kopparstick av Julius Schürer samt en vy, som utförts på en i staden mycket känd litografisk anstalt, tillhörande Franciszek Schuster. Warszawas panorama är ett omtyckt motiv för många konstnärer. Bland de yngre konstnärer, som tecknat Warszawas panorama, kan nämnas Tomas Rudnicki.

En del panoramabilder omfattar även detaljerade ritningar av mera kända kyrkliga byggnader i Warszawa. Dessa detaljerade ritningar anger färgprakten hos olika gator och stadsdelar och understryker kontrasten mellan de rika stadsdelarna och de fattiga förorterna. Här kan man se praktfulla palats bl. a. det kungliga slottet i Warszawa, sommarresidenset, slotten Lazienki och Wilanow; vidare talrika kyrkor, bl. a. den gotiska S:t Johans kyrka, Mariakyrkan i Nya Staden, som uppfördes i bör-

jan av 1400-talet i Mazowsze-gotisk stil och S:t Alexanders rundkyrka i nyklassisk stil vid Tre Kors-platsen.

Man får också se bilder av Operan, Polska Banken, rådhuset, saluhallar, broar, viadukter, järnvägsstationer m. m. Vi får se verk av de mera kända målare, som verkade i huvudstaden: Zygmunt Vogel, Fryderyk Krzyusztof Dietrich, Aleksander Majerski, Julian Ceglinski och andra. Gamla Stadens charm från mellankrigsåren får vi se på verk av Leon Wyczolkowski och Tadeus Cieslewski (far och son, båda med förnamet Tadeusz). En intressant komplettering av stadsbilden, avbildad på ritningar, är också personer, grupper och fordon.

Warszawas förstöring under andra världskriget understrykes på ett markant sätt. Ruiner och brandställen blev föremål för konstnärlig avbildning av ett flertal konstnärer, som ägnat detta tema en hel serie av verk. Till de mest kända konstnärerna hör Tadeusz Kulisiewicz, Michael Boruciński, Edmund Bartłomiejczyk och Jacek Sienicki.

Stor uppmärksamhet erhåller också problemet med stadens återuppbyggnad. Man visar här olika byggnader och stadsdelar, som återställts i enlighet med gamla ritningar. (Gamla och Nya Stadens torg, Krakowskie Przedmiesciegatan) liksom nya projekt av stadsdelar och industriområden (Zerán), av kontorsbyggnader (i stadscentrum) och bostadsområden (Ochota). Man får också se all den möda befolkningen ägnat återuppbyggnadsarbetet av sin huvudstad.

Utställningsföremålen omfattar även andra konst- och kultur-föremål, däribland föremål som hittats under arkeologiska utgrävningar, som gjorts på området kring kungl. slottet i Warszawa.

Vi ser också gamla ritningar av borgarhus, gjorda före kriget, vilka utnyttjades vid återuppbyggandet av Gamla Staden.

Vi hoppas att denna utställning skall bidra till en bättre kännedom om och ett större intresse för vår stad.

Warszawa den 11 april 1974

JANUSZ DURKO

Chef för Historiska museet i Warszawa

3
La grande et belle ville
de Varsovie . . .
Kopparstick, 37×49.
Pierre van der Aa,
ca. 1714.

27
Gamla torget.
Litografi, 46×90.
Leon Wyczółkowski,
1915.

87
Vy över Warszawa
av idag.
Tuschteckning.
50,5×70,5.
Tomasz Rudnicki.

- 1 Vy över Warszawa, slutet av 1500-talet.
Kopparstick av A. Hogenberg.
- 2 Vy över Warszawa från 1656 av
Erik Dahlberg.
Kopparstick av N. Perelle.
- 3 Vy över Warszawa, omkring 1714.
Kopparstick av P. van der Aa.
- 4 Karta över Warszawa 1772 av G. A.
Rizzi-Zannoni.
Kopparstick av N. Chalmandier.
- 5 Vy över platsen framför Bernhardinernas
kyrka i Warszawa 1771 av
B. B. Canaletto.
Etsning.
- 6 Vy över Warszawa från Praga-sidan 1772
av B. B. Canaletto.
Etsning.
- 8 Vy över Ordynacki-palatset från
väster 1786.
Akvarell av Z. Vogel.
- 9 Nya Staden från Wisła-sidan 1818.
Akvarell av A. Majerski.
- 10 Vy över Maria-kyrkan i Nya Staden 1818.
Akvarell av A. Majerski.
- 11 Krasinski-palatset i Warszawa, omkring
1820, av Z. Vogel.
Mezzotint av F. K. Dietrich.
- 12 Vy över Polska Banken i Warszawa,
omkring 1829.
Etsning av F. K. Dietrich.
- 13 Vy över ett palats, tillh. Regerings-
kommissionen för inre angelägenheter
och Polisen, omkring 1829.
Etsning av F. K. Dietrich.
- 14 Arsenalen i Warszawa 1829 av
J. F. Piwarski.
Akvatint av F. K. Dietrich.
- 15 Krakowske Przedmieście-gatan i
Warszawa 1834 av J. Schürer.
Akvarell av F. K. Dietrich.
- 16 Panorama över Warszawa från Praga-
sidan 1838 av J. Schürer.
Akvatint av K. A. Richter.
- 17 Panorama över Warszawa från Wisła-
sidan 1839.
Litografi av C. W. Ullrich.
- 18 Fontänen i Saski-trädgården 1856
av W. Gerson.
Litografi av J. Cegliński.
- 19 Centralstationen vid Warszawa-Wien-
järnvägen 1860.
Litografi av J. Cegliński.
- 20 Saluhallarna vid Zelazna Brama,
omkring 1860.
Litografi av J. Cegliński och
A. Matuszkiewicz.
- 21 Lazienki-slottet, omkring 1860,
av J. Cegliński.
Litografi av C. C. Bachelier.
- 22 Stora Teatern, omkring 1860, av A. Lerue.
Litografi av C. C. Bachelier.
- 23 Rådhuset vid Teater-platsen, omkring
1860, av J. Cegliński.
Litografi av C. C. Bachelier.
- 24 Kungl. Slottet i Warszawa, omkring 1860,
av A. Lerue.
Litografi av C. C. Bachelier.
- 25 Tre Kors-platsen (Plac Trzech Krzyzy)
1887.
Gouache av W. Podkowiński.
- 26 Gamla Stadens torg i Warszawa, 1915.
Autolitografi av L. Wyczółkowski.
- 27 Vy över Gamla Stadens torg i
Warszawa 1915.
Autolitografi av L. Wyczółkowski.

- 28 Vy över Gamla Stadens tak,
omkring 1915.
Autolitografi av L. Wyczółkowski.
- 29 S:t Johans kyrka, interiör, omkring 1915.
Etsning av F. Jabłczyński.
- 30 Vy över Gamla Stadens torg,
omkring 1920.
Etsning av F. Jabłczyński.
- 31 Kamienne schodki-gatan, omkring 1920.
Akvarell av Zofia Stankiewicz.
- 32 Maria-kyrkan i Nya Staden, Warszawa,
omkring 1930.
Akvarell av T. Cieślewski d.ä.
- 33 Mariensztat-gatan i Warszawa,
omkring 1930.
Akvarell av T. Cieślewski d.ä.
- 34 Źródłowa-gatan, omkring 1930.
Akvarell av T. Cieślewski d.ä.
- 35 Infarten till Gamla Staden, omkring 1935.
Pennteckning av T. Cieślewski d.ä.
- 36 Portalen på Gamla Staden, omkring 1935.
Pennteckning av T. Cieślewski d.ä.
- 37 Adam Mickiewicz-monumentet
från 1936.
Pennteckning av T. Cieślewski d.ä.
- 38 Piwna-gatan i Warszawa, omkring 1935.
Pennteckning av T. Cieślewski d.ä.
- 39 Vy över Warszawa, omkring 1935.
Etsning av T. Cieślewski d.y.
- 40 Stadsdelen Powiśle, omkring 1935 av
T. Cieślewski d.y.
Träsnitt.
- 41 Vy över Kungl. Slottet, omkring 1935,
Träsnitt av T. Cieślewski d.y.
- 42 Bild av Gamla Staden, 1935.
Träsnitt av T. Cieślewski d.y.
- 43 Marknad vid Waski Dunaj, omkring 1932.
Akvatint av T. Cieślewski d.y.
- 44 Celna-gatan i Warszawa, 1930.
Etsning av T. Cieślewski d.y.
- 45 Saski-trädgården, 1938.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 46 Kierbedź-bron, omkring 1938.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 47 Slottsplatsen i Warszawa, omkring 1938.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 48 Nationalmuseet i Warszawa, 1938.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 49 Gravar över stupade framför konst-
museet Zacheta 1945.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 50 Saski-trädgården, omkring 1945.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 51 Slottsplatsen i Warszawa, omkring 1945.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 52 Kierbedź-bron, omkring 1945.
Pennteckning av M. Zuławski.
- 53 Den okände soldatens grav 1945.
Blyertsteckning av E. Bartłomiejczyk.
- 54 Ruiner av Branicki-palatset 1945.
Blyertsteckning av E. Bartłomiejczyk.
- 55 Ruiner av Centralstationen 1945.
Blyertsteckning av M. Boruciński.
- 56 Det förstörda torget i Gamla
Staden, 1945.
Blyertsteckning av M. Boruciński.
- 57 Den förstörda Kierbedź-bron,
omkring 1945.
Blyertsteckning av M. Boruciński.
- 58 Ruiner av kyrkan vid Tre Kors-platsen,
omkring 1945.
Akvarell av T. Kulisiewicz.

- 59 Ruiner av Kungl. Slottet, omkring 1945.
Akvarell av T. Kulisiewicz.
- 60 Den förstörda S:t Johanskyrkan 1945.
Akvarell av T. Kulisiewicz.
- 61 Ruiner av Maria-kyrkan i Nya Staden,
omkring 1945.
Akvarell av W. Pawłowski.
- 62 Ett förstört hus, omkring 1948.
Akvarell av J. Sienicki.
- 63 Den förstörda Heliga Korsets-kyrkan,
omkring 1945.
Kritteckning av A. Suchanek.
- 64 Industrianläggningar i Zerań,
omkring 1948.
Akvarell av E. Piotrowicz.
- 65 Śląsko-Dabrowski-bron, omkring 1949.
Akvarell av E. Piotrowicz.
- 66 Återuppbyggnaden av Gamla Staden,
omkring 1949.
Akvarell av E. Piotrowicz.
- 67 Krucza-gatan i Warszawa, omkring 1955.
Tuschteckning av E. Śliwińska.
- 68 Byggnadsarbete vid bostadsområde
MDM, 1951.
Tuschteckning av E. Śliwińska.
- 69 Uppförande av stadscentrum,
omkring 1951.
Tuschteckning av E. Śliwińska.
- 70 Ett fragment av det förstörda Warszawa,
omkring 1951.
Tuschteckning av E. Śliwińska.
- 71 Båtbrygga vid floden Wisła,
omkring 1953.
Tuschteckning av K. Ferster.
- 72 Krakowskie Przedmieście-gatan,
omkring 1953.
Tuschteckning av K. Ferster.
- 73 Krakowskie Przedmieście-gatan H,
omkring 1953.
Tuschteckning av K. Ferster.
- 74 Återuppbyggnaden av Gamla Staden,
omkring 1953, av W. Waškowski.
Färg-träsnitt.
- 75 Warszawa under natten, omkring 1953
av G. Desput.
Träsnitt.
- 76 Panorama över Warszawa från
flodsidan 1953 av B. Tomecki.
Träsnitt.
- 77 Staden, 1958, av E. Śliwińska.
Gummiradering.
- 78 Staden och rosen, 1958, av E. Śliwińska.
Gummiradering.
- 79 Nya Praga, 1961.
Litografi av S. Damski.
- 80 Stadscentrum uppföres, 1964.
Litografi av S. Damski.
- 81 Panorama över Warszawa, 1964.
Litografi av B. Peciak.
- 82 En gata i Warszawa, omkring 1965.
Linoleumsnitt av B. Tomecki.
- 83 Warszawa — nytt bostadsområde,
omkring 1965.
Linoleumsnitt av B. Tomecki.
- 84 Gdański-bron, 1964, av W. Waškowski.
Färg-träsnitt.
- 85 Vy över parken och slottet i Wilanów,
1971.,
Akvatint av E. Walewska.
- 86 Panorama över Warszawa 1971.
Tuschteckning av T. Rudnicki.
- 87 Warszawa, 1971.
Tuschteckning av T. Rudnicki.

WARSZAWA

FÖRR OCH NU

EN UTSTÄLLNING FRÅN

MUZEUM

HISTORYCZNE

21 APRIL - 19 MAJ 1974

KRONHuset

S. 7859

